

ANDREY BELIY • Petersburg

Петербург

İletişim Yayınları 3531 • İletişim Klasikleri 178

ISBN-13: 978-975-05-3808-7

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Barış Özkul

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Maksim Nikiforoviç Vorobiev,

“Büyük Petro Anıtı ile Aziz İshak Katedrali”, 1844

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ANDREY BELİY
Petersburg

Петербург

RUSÇADAN ÇEVİREN
Sabri Gürses

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ VE
YEVGENİ ZAMYATIN'IN SONSÖZÜYLE

ANDREY BELİY 14 Ekim 1880'de Moskova'da doğdu. Gerçek adı Boris Nikolayeviç Bugayev'dir. Moskova'da tanınmış bir matematikçi baba ile piyanist annenin evladı olarak iyi bir eğitim aldı. Çocukluğunda kimya, biyoloji, felsefe, müzik ve resimle ilgilendi. Arbat'ta liseyi tamamladıktan sonra Moskova Üniversitesi'ne kaydoldu. Üniversitede bir yandan simbolist şiirle, diğer yandan neo-Kantçı felsefeyle ve mistik Rus filozof Vladimir Solovyov'un düşüncesiyle ilgilendi. Şair Aleksandr Blok'la tanıştı ve simbolist şairler arasına katıldı. 1900'lerde meşhur "Senfoniler" üstbaşlıklı kitaplarını peş peşe yayımladı. Şiirde yeni teknikler, mensur anlatımlar denedi; müzik ve resimle şiiri bağdaştırmanın yollarını aradı. Yüzyıl başında yazdığı *Zoloto v lazuri* (Lacivert Altın, 1904), *Pepel* (Küller, 1909), *Urna* (Vazo, 1909) gibi şiir kitaplarıyla Rusya'da tanındı. İlk romanı *Gümüş Güvercin* 1910'da yayımlandı. 1913'te modernist edebiyatın yapıtları arasında gösterilen *Petersburg* romanını tefrika etmeye başladı. Faaliyetleri ve şiirleriyle Bolşevik Devrimi'ni destekledi, meşhur uzun şiiri *Glossolalia* (1917) ve manzum romanı *Khristos voskresе* (İsa Ayaklandı, 1918) bu yıllarda yayımlandı. Moskova Özgür Felsefe Derneği'nin (Volfila) kuruluşunda görev aldı (1919). Berlin ve İsviçre'ye seyahat ettiği 1921-1922 yıllarında *Pervoye svidaniye* (İlk Buluşma) ve *Kotik Letayev* romanları yayımlandı. Şair Aleksandr Blok'la anılarını paylaştığı *Vospominaniya o Bloke'yi* (*Blok'tan Anılar*, 1922) yazdı. 1923'te Rusya'ya döndü ve Moskova'da geçen romanlarını yazmaya başladı. *Moskova* başlıklı roman üçlemesinin ilk iki kitabı 1926'da, üçüncüsü ise 1932'de yayımlandı. Üç ciltlik hatıratını 1930 (*Na rubezhe dvukh stolety*, İki Yüzyılın Eşiğinde), 1933 (*Nachalo veka*, Yüzyıl Başı) ve 1934 yılında (*Mezhdu dvukh revolyutsy*, İki Devrim Arasında) yayımladığı kitaplarla tamamladı. 1932'de Sovyetler Birliği Yazarlar Sendikası Örgütlenme Komitesi'ne üye oldu. 8 Ocak 1934'te Moskova'da vefat etti. Rus edebiyatının en önemli ödülllerinden olan Bely Ödülü yazarın adına ithaf edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

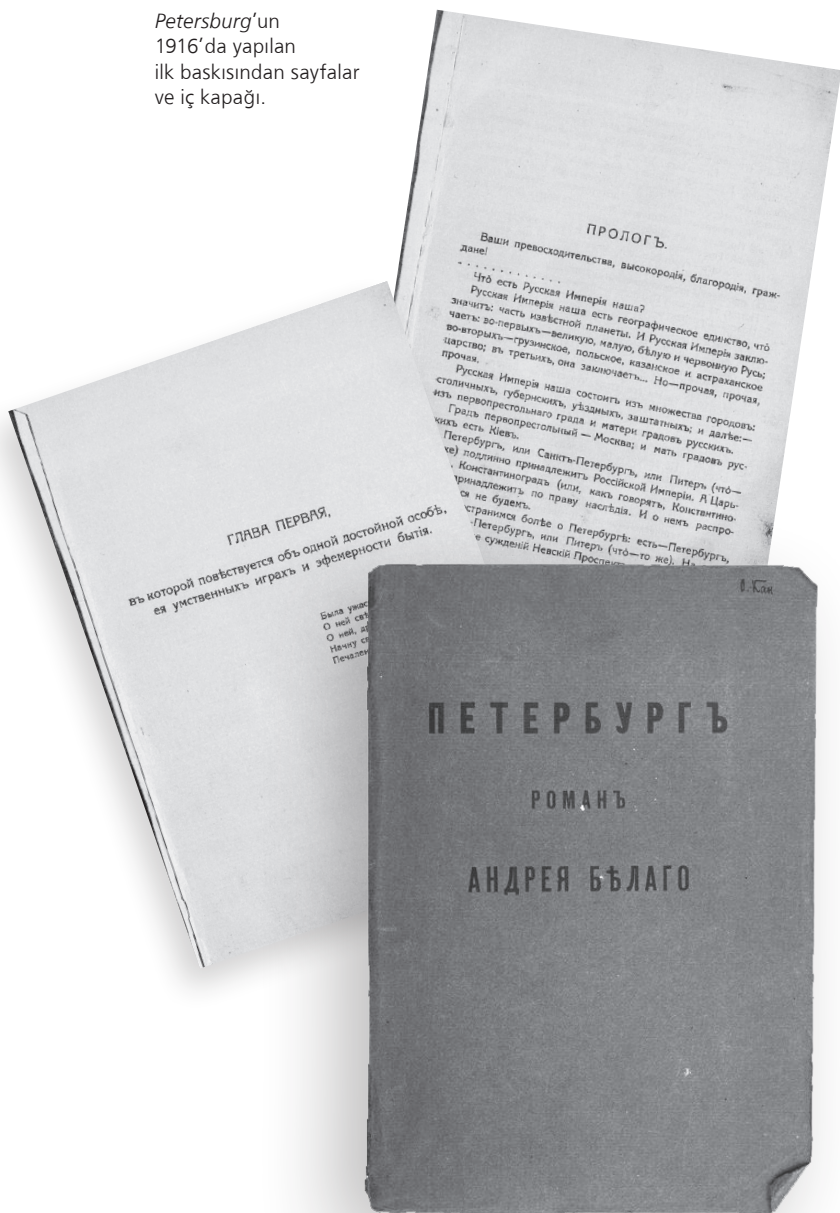
ROMANA DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	13
ÖNSÖZ	
ŞEHİRDEN ROMANA PETERSBURG	
SABRİ GÜRSES	23

Petersburg

Önsöz	33
<i>Muhterem Bir Şahsiyetin, Onun Zekice Oyunlarının ve Varoluşun Geçiciliğinin Söz Konusu Edildiği</i>	
Birinci Bölüm	35
<i>Sonuçlara Gebe Bir Görüşmenin Anlatıldığı</i>	
İkinci Bölüm	99
<i>Nikolay Apollonoviç'in Eski Bir Teşebbüsü Yüzünden Nasıl Çürük Tahtaya Bastığının Anlatıldığı</i>	
Üçüncü Bölüm	167

<i>İçinde Anlatı Zincirinin Kırıldığı</i> Dördüncü Bölüm	215
<i>Burnunun Kıyısında Siğil Olan Bir Beyefendiğin ve Korkunç Bir İçeriği Olan Sardalya Kutusunun Anlatıldığı</i> Beşinci Bölüm	297
<i>Grimsi Bir Günün Olaylarının Anlatıldığı</i> Altıncı Bölüm	349
<i>Küçük Grimsi Günün Olayları Sürüp Gidiyor, ya da:</i> Yedinci Bölüm	443
<i>Ve Sonuncu</i> Sekizinci Bölüm	543
Sonsöz	583
SONSÖZ ANDREY BELİY / YEVGENİ ZAMYATIN	587

Petersburg'un
1916'da yapılan
ilk baskısından sayfalar
ve iç kapağı.

Petersburg

Önsöz

Ekselansları, haşmetmeap, asiller, yurttaşlar!

Nedir şu bizim Rus İmparatorluğu?

Rus İmparatorluğumuz coğrafi bir bütündür, yani: bilinen gezenin bir parçası. Ve Rus İmparatorluğu şunları içerir: birincisi – büyük, küçük, beyaz ve has Rus; ikincisi – Gürcü, Leh, Kazan ve Astrahan çarlığı; ve üçüncüsü, şunu içerir... Dahası – vesaire, vesaire, vesaire.¹

Rus İmparatorluğumuz bir sürü şehirden oluşur: iller, ilçeler, kasabalar, köyler; ve dahası: – ilk taht şehriden ve Rus şehirlerinin anasına dek.

İlk taht şehri Moskova ve Rus şehirlerinin anası Kiev'dir.

Petersburg ya da Sankt-Petersburg ya da Piter (hepsi bir) uzun zamandır Rus İmparatorluğu'na aittir. Çargrad, Konstantinograd (ya da denildiği gibi, Konstantinopol) ise haklı olarak mirasa dahildir.² Ve biz bu konuyu ele almayacağız.

1 Rus imparatorunun kendisine bağlı toprakların adlarını içeren ve “ve daha, ve daha, ve daha” sözleriyle sona eren tam unvanının bir stilizasyonu.

2 Çargrad (Tsargrad) – yani, Çarşehir. İstanbul'un adı eski Rus metinlerinde böyle anılıyor. Rusya'nın “İstanbul ve boğazlara” yönelik hak iddiaları, Bizans Konstantinopolis'inin fethinden sonra büyük Moskova Knezi İvan Vasilyeviç'in (III. İvan) Bizans İmparatoru XI. Konstantin'in mirasçısı Sofya Paleolog'la evlenmesi (1472) sonucunda, Rusya'nın kendini Bizans'ın mirasçısı, Ortodoksluğun kalesi olarak görmeye başlamasıyla ilişkilidir.

Daha çok Petersburg üzerinde duracağız: Petersburg ya da Sankt-Petersburg ya da Piter (hepsi bir) vardır. Bütün bu önermelere dayanarak Nevski Bulvarı bir Petersburg Bulvarı olmaktadır.

Nevski Bulvarı'nın hayret verici özellikleri vardır: halkın gelip geçmesi için ayrılmış yerleri vardır; onu numaralanmış evler sınırlar; numaralama evleri sıraya sokar ve aranan evin bulunması oldukça kolaylaşır. Nevski Bulvarı, bütün bulvarlar gibi halk bulvarıdır; yani: halkın gelip geçmesi için ayrılmış bir bulvardır (rüzgârın değil, sözgelimi); onun ana çizgisi yan yana duran evlerdir aslında – hımm... evet: halk için. Nevski Bulvarı akşamları elektrikle aydınlatılır. Gündüzleri Nevski Bulvarı'nın aydınlatılması gerekmez.

Nevski Bulvarı (aramızda kalsın) düzgündür, çünkü bir Avrupa bulvarıdır; her Avrupa bulvarı da sadece bulvar değil, (dediğim gibi) Avrupalı bulvardır, çünkü... evet...

Çünkü Nevski Bulvarı düzgün bir bulvardır.

Nevski Bulvarı Rus olmayan –başkent olan– kent içinde önemli bir bulvardır. Diğer Rus şehirleri küme küme küçük köy eviyle bilinir.

Ve Petersburg diğer hepsinden hayret verici biçimde ayrılmaktadır.

Eğer bir buçuk milyonluk Moskova nüfusunun var olduğunu söyleyen saçma efsaneye inanmayı sürdürecekseniz, başkentin Moskova olması gerektiğini kabul etmek gerekir; çünkü yalnız başkentlerde bir buçuk milyon nüfus vardır; il merkezlerinde bir buçuk milyonluk nüfus yoktur, olmamıştır ve olmayacaktır. Tabii bu saçma efsaneye göre başkentin Petersburg olmadığı da ortaya çıkacaktır.

Eğer Petersburg başkent değilse, o zaman Petersburg yoktur. Sadece var gibi görünür.

Öyle ya da böyle, Petersburg sadece bize göre var değildir, haritalarda da yer almaktadır: ortasında kara bir noktayla iç içe iki daire görünümünde; ve işte bu boyutsuz, matematiksel noktadan, var olduğunu enerjik bir biçimde bildirir: buradan, işte bu noktadan kitap yayınları seli fişkirir; bu görünmez noktadan genelgeler şiddetle fişkirir.

*Muhterem Bir Şahsiyetin, Onun Zekice
Oyunlarının ve Varoluşun Geçiciliğinin
Söz Konusu Edildiği*

Birinci Bölüm

*Korkunç bir çağdı.
Hatırası hâlâ taze.
Onu anlatmaya, dostlarım,
Sizin için başlıyorum,–
Hüzünlü olacak öyküm.*

– A. Puşkin¹

APOLLON APOLLONOVİÇ ABLEUHOV

Apollon Apollonoviç Ableuhov çok saygıdeğer bir soydan geliyordu: ceddini Adem'e dayandırıyor. Ve dahası var: burada kıyas kabil olmayacak kadar önemli olan şey, annesinin dedesinin Sim, yani Musevi, Hesit ve Kızılderili halkların atasının ta kendisi olmasıydı.²

Burada çok da uzak olmayan çağlardaki atalara bir geçiş yapalım.

Bu atalar (anlaşılan) İmparatoriçe Anna Yoannovna'nın³ yönetimi sırasında, senatörün üçüncü batından dedesi olan ve Hıristi-

- 1 Bu dizeler A.S. Puşkin'in "Bakır Atlı" adlı uzun şiirinden; ama Bely bunları Rus yazarlarının çoğuna has bir alışkanlıkla ezberden aktardığından olacak, hafifçe değiştirerek aktarıyor.
- 2 Burada, açık, mizahi bir tonla, klasik roman girizgâhının taklidine yönelik, aktarılması güç bir ses oyunu yapılmaktadır. Kızılderililer, olasılıkla soyağacını İncil'e dek uzatma geleneğinin bir parodisi olarak burada yer alıyor.
- 3 Büyük Petro'nun kuzeni, 1730-1740 yılları arasında hükümdarlık yapmış Rus imparatoriçesi.

yan inancıyla Andrey adını ve Uhov⁴ lakabını alan Mirza Ab-Lay'ın⁵ yiğitçe Rus hizmetine geçirdiği bir Kırgız-Kazak orda'sında⁶ yaşardı. *Rus İmparatorluk Arma Rehberi*⁷ bu Moğol köylülerinin arasından çıkışı aktarmaktadır. Daha sonra kolaylık olsun diye önceki Ab-Lay-Uhov, basitçe Ableuhov oluverdi.

Bu üçüncü batından dede, denildiği kadarıyla, soyun kaynağı olmuştu.

Sırma şeritli gri bir uşak bir tüyle yazı masasındaki tozları süpürüyordu; açık kapıdan aşçının başlığı göründü.

“Baksanıza, kendi kendine uyandı...”

“Kolonyayla siliniyorlar, az sonra kahve için inerler...”

“Sabahleyin postacı diyordu ki, beyefendiye İzpanya'dan bir mektupçuk mu ne varmış: İzpanya pulu vardı.”

“Bakın sizi uyarıyorum: şu mektup işlerine pek burnunuzu sokmayın...”

“Öyleyse Anna Petrovna...”

“Öyleyse ne?..”

“Ya ben, hani... Ben: neyse boşverin...”

Aşçının başı hemen çekildi. Apollon Apollonoviç Ableuhov odaya girdi.

Apollon Apollonoviç'in dikkatini masanın üstünde duran kurşunkalem çekti. Kurşunkalemin ucunu sivriltmeye karar verdi

4 Uho, kulak anlamına gelmektedir. Yani bir tür “Kulakoğlu, Kulaklıoğlu.”

5 Olasılıkla Orta Kırgız Ordası'nın (*orda*, memleket anlamındadır) hanı olan Ab-lay'a (ö. 1781) yapılan bir anıştırma. Bely Ableuhov adını, iki üyesi yüzyıl dönümünde Rus edebiyat dünyasında önemli bir yer edinmiş olan Obleuhov ailesinden türetmiş olabilir. N.D. Obleuhov haftalık *Znanya* (1899-1901) dergisinin ve başka muhafazakâr yayınların editörüydü: ve kardeşi, A.D. Obleuhov Alfred de Musset'yi de çevirmiş olan bir şairdi. Obleuhovlar Bely'in da içinde bulunduğu simgeci çevrelerde şöhretli kimselerdi.

6 18. ve 19. yüzyıllarda göçebe Kırgız halklarına verilen ad. Kırgızlar bir zamanlar Rusya'yı işgal etmiş olan Moğollarla bağlantılı sayılırdı. Rus soyluları (ünlü şair Derjavın de aralarındadır) soylarını gerçek ya da hayalî Moğol atalara dayandırmaktan hoşlanırdı.

7 1797 Yılı İtibariyle Bütün Rus İmparatorluğu Soylu Ailelerin Genel Bir Arması Rehberi (*Obşiy Gerbovnik Dvoryanskikh Rodov Vserossiskoy İmperii v 1797 Godu*) içinde soylulara ait armaların çizim ve tariflerinin yer aldığı bir rehberdi.

Apollon Apollonoviç. Hemen yazı masasına yaklaştı ve kapıverdi... elinde kurşunkalem değil de *press-papier*⁸ olduğunu anlamadan önce uzunca bir süre düşünceli bir halde baktı *press-papier*'ye.

Dalginlığı kafasına o anda derin birtakım düşüncelerin dolmuş olmasından kaynaklanıyordu; ve bir anda, münasebetsiz bir zamanda, bu hızla kaçan bir düşünce akışına dönüşmüştü (Apollon Apollonoviç Kurum'a yetişmek için acele ediyordu). İleride, onun öldüğü yılın süreli yayınlarında gün ışığına çıkacak olan "Günlük"e bir sayfa daha eklendi.

Apollon Apollonoviç açığa çıkan düşünce akışını hızla yazmaya koyuldu: bu akışı yazdıktan sonra şöyle düşündü: "Haydi vazife başına." Ve mutfağa kahvesini içmeye yöneldi.

Öncelikle biraz tatsız bir ısrarla yaşlı uşağı sorguladı:

"Nikolay Apollonoviç kalktı mı?"

"Hayır efendim, daha kalkmadılar..."

Apollon Apollonoviç hoşnutsuzca burnunu ovuşturdu:

"Ee... söyleyiniz: ne zaman – söyleyin – Nikolay Apollonoviç; yani..."

"Ah, biraz geç kalkarlar efendim..."

"Ya, ne kadar geç?"

Ve hemen, yanıtı beklemeden, saatine bakarak kahvesini içti.

Tam dokuz buçuktu.

Saat onda o, ihtiyar, Kurum'a gitmek üzere ayrılıyordu. Nikolay Apollonoviç, delikanlı, yataktan iki saat sonra kalkıyordu. Senatör her sabah onun kalkma saatini sorardı. Ve her sabah yüzünü ekşitirdi.

Nikolay Apollonoviç senatörün oğluydu.

KISACASI, O KURUMUN BAŞIYDI

Apollon Apollonoviç Ableuhov cesur davranışlarıyla öne çıkmıştı: altın işlemeli göğsüne birden çok yıldız düşmüştü: Stanislav ve Anna yıldızı, ve hatta: Beyaz Kartal.

8 (Fr.) Kâğıt ağırlığı.

Onun taşıdığı şerit, mavi bir şerit.⁹

Kısa süre önce de vernikli kırmızı bir kutucuktan yurtsever duygular abidesinin üzerine elmas alametlerin, yani Aleksandr Nevski madalyasının ışığı saçılıyordu.

Neydi peki burada yokluktan beliren şahsın sosyal durumu?

Sanırım, soru oldukça yersiz: Rusya Ableuhov'u yaptığı konuşmaların enginliğiyle tanıyordu; bu konuşmalar patlamaksızın kıvılcımlar saçıyor ve gök gürültüsü çıkartmadan düşman partiye öyle bir zehirler saçılıyordu ki bunun sonucunda Parti'nin teklifleri gerekli yerlerden çevriliyordu.¹⁰ Ableuhov'un önemli bir mevkiye gelmesiyle dokuzuncu bölüm¹¹ çalışamaz hale geldi. Bu bölümle Apollon Apollonoviç, Rusya'ya Amerikan biçerdöverlerinin ithal edilmesi için hem kâğıtlar aracılığıyla hem de gerektiği yerde sözlü olarak inatçı bir kapışmaya girişmişti (dokuzuncu bölüm ithalata karşıydı). Senatörün konuşmaları, bazıları uzamsal olarak Almanya'dan geri kalmayan bütün o bölge ve eyaletlerde uçuşuyordu.

Apollon Apollonoviç Kurum'un başıydı:¹² ah, şu... adı neydi?

Kıscası, belli ki sizin bildiğiniz bir Kurum'un başıydı.

Benim bu saygıdeğer adamımın bitkin, kesinlikle insanı cezbetmeyen küçük figürünü idare ettiği mekanizmaların ölçsüz büyüklüğüyle karşılaştıracak olursa, insan sanırım uzun süre nahif bir hayrete kapılıp kalabilir; ama görüyorsunuz ya, kesinlikle herkes bütün Rusya'nın, devlet dairelerinin biri dışında çoğunun muhalifi olan bu kafatasının saçtığı zihinsel güçler patlamasına hayret ediyordu: muhalif olmadığı o tek dairenin başı da, neredeyse iki yıl kadar önce, takdiri ilahiyle mezar taşının altında sessizliğe gömülmüştü.

9 Mavi şerit, Rus İmparatorluğu'nun en önemli nişanlardan biri olan Andrey Perovzanniy madalyasıyla birlikte takılırdı.

10 Konstantin Pobedonostsev (Rus Kiliseler Meclisi'nin başkanı) tarafından her türden liberal reform girişimine karşı gösterilen şiddetli dirence yönelik bir anıştırma.

11 Bürokratik hiyerarşi içinde, bir kurum bünyesinde birçok bölüm barındırır. Gogol, "Palto" (1841) adlı öyküsünde bunlardan birini konu etmektedir.

12 Burada Apollon Apollonoviç, dönemin içişleri bakanı ve jandarmalar şefi olan ve 15 Temmuz 1904 tarihinde sosyal devrimci E.S. Sazonov tarafından bir bombayla öldürülen Vyaçeslav Konstantinoviç Pleve'yi (1846-1904) hatırlatmaktadır.

Benim bu senatör¹³ altmış sekizinci yaşını yeni doldurmuştu; ve solgun yüzü hem (törensel zamanlarda) gri *press-papier*'yi hem de (boş zamanlarda) bir *papier mâché*'yi¹⁴ andırıyordu; karalı-yeşilli çöküklerle çevrelenmiş taştan senatör gözleri, yorgunluk zamanlarında daha mavi ve daha büyük görünüyordu.

Şunu da söyleyelim: Apollon Apollonoviç, tamamen yeşil ve kocaman bir hal almış kulaklarını alevler içindeki Rusya'nın kanlı zeminine çevirdiği zaman en ufak heyecana kapılmıyordu. Kısa süre önce böyle resmedilmişti: sokakta satılan küçük bir mizah dergisinin,¹⁵ o günlerde kanlı kapakları insanla kaynayan caddelerde çarpıcı bir hızla çoğalan şu "Yahudi" dergilerden birinin ilk sayfasında...

KUZEY-DOĞU

Meşe oturma odasından bir saatin tıkırtıları duyuluyordu; eğilip kalkıp ıslık çalarak ötüyordu gri bir guguk kuşu; yaşlı guguk kuşunun işaretiyle Apollon Apollonoviç porselen fincanın önüne oturdu ve beyaz ekmeğin sıcak kabuğunu kopardı... Ve kahvesini yudumlarken geçmiş yılları anımsardı Apollon Apollonoviç; ve kahvesini yudumlarken –hatta, hatta– şaka yapardı:

"Semyoniç, kim herkesten daha saygın?"

"Bana göre, Apollon Apollonoviç, herkesten daha saygın olan kişi asil bir meclis üyesi."

Apollon Apollonoviç sadece dudaklarıyla gülümsedi:

"Böyle düşünmemelisin: herkesten saygın olan kişi bir baca temizleyicisidir..."

Uşak nüktenin sonunu şimdiden biliyordu, ama buna dair bir şey söylemedi, saygısından.

"Neden efendim, sorabilir miyim, bu onur baca temizleyicisine ait?"

13 Rusya'nın en yüksek yasal ve idari organı olan Senato'nun üyeleri, hükümet ve askerî hizmetin en yüksek üç düzeyinden seçiliyordu. Üniformaları altın işlemeli ceket ve beyaz takım elbiseden oluşuyordu.

14 (Fr.) Sıkıştırılmış kâğıtla yapılan kartonpiyer.

15 1905 olayları çok sayıda politik ve satirik derginin yayımlanmasına yol açmıştı. Bely anılarında Kont Witte'nin karikatürlerinden ve "Pobedonostsev'in yeşil kulaklarından" bahsetmektedir.

“Asil bir meclis üyesinin önünde, Semyoniç, herkes kenara çekilir...”

“Sanırım öyle, saygıdeğer efendim...”

“Baca temizleyici... Onun önünde asil bir meclis üyesi bile kenara çekilir, çünkü baca temizleyicisi pislik içindedir.”

“Kesinlikle öyle efendim,” diye katıldı uşak saygıyla...

“Tabii öyle: ancak çok daha saygın bir konum da var...”

Ve hemen ekledi:

“Tuvalet görevlisininki... ”

“Puff!..”

“Onun önünden baca temizleyici bile çekilir, yalnız asil bir meclis üyesi değil...”

Ve – kahveden bir yudum. Ama dikkat edelim: Apollon Apollonoviç’in kendisi de zaten asil bir meclis üyesiydi.

“Ah, Apollon Apollonoviç, bir şey daha vardı: Anna Petrovna bana derdi ki...”

“Anna Petrovna,” der demez ak saçlı uşak donakaldı.

“Gri palto mu efendim?”

“Gri palto...”

“Sanırım, gri eldivenlerle birlikte, değil mi efendim?”

“Hayır, süet eldivenleri...”

“Lütfen biraz bekleyiniz ekselansları: çünkü eldivenleriniz şifonyerde: b rafı – kuzeybatı.”

Apollon Apollonoviç yaşamın ıvır zıvırıyla tek bir kez ilgilenmişti: bir gün demirbaşlarını gözden geçirmişti; demirbaşlar düzenle kaydedilmişti ve bütün rafların çizelgesi çıkartılmıştı; raflar harflere göre sıralanmıştı: a, b, c; rafların dört yönüse dünyanın dört yönünün işaretini almıştı.

Gözlüklerini çıkartan Apollon Apollonoviç zarif, inci gibi bir yazıyla kayıt defterini doldururdu: gözlükler, raf – b ve KD, yani kuzeydoğu; kayıt defterinin bir kopyasını da, bu değerli giysiye ait olan şeylerin yönlerini ezberlemiş olan uşak alırdı; uykusuzluk çektiği zamanlarda bu yönleri hiç hata yapmaksızın akıldan tarayabiliyordu.

Verniklenmiş evde yaşam fırtınaları sessizce geçiyordu; burada yaşam fırtınaları hiç de yıkımsız geçmiyordu; olaylar gümbürde-miyordu; şimşekten oklarla kalpte arındıcı biçimde parıldamıyor-lardı; ama hırıltılı bir boğazdan çıkan zehirli akıntılar seliyle ha-vayı boğuyorlardı; ve yaşayanların zihninde, sımsıkı kapatılmış kazanların içindeki yoğun buharlar gibi birtakım beyinsel oyun-lar çeviriyorlardı.

DÜK, VIYADÜK

Masadan soğuk, uzun ayaklı bir bronz kalktı; lambalı abajur zarif bir biçimde boyanmış, pembeli morlu bir tonla ışıldamıyordu: bu boyanın sırrını on dokuzuncu yüzyıl kaybetmişti; cam zamanla kararmıştı; zarif süsleme de zamanla kararmıştı.

Pencere aralarındaki altın aynalar misafir odasını dört bir yan-dan yeşil yüzeyleriyle yutuyordu; ve orada – altın yanaklı Eros kanatlarıyla taçlandırıyor; ve şurada – meşalelerin yoğun alevleri altın bir çelengin defne ve güllerini yalıyordu. Aynaların arasında sedeften küçük bir masa dört bir yandan parıldıyordu.

Apollon Apollonoviç kapıyı, eliyle kristal, tıraşlanmış kapı ko-luna yaslanarak hızla açtı; adımları parkelerin parlak taşları üze-rinde çınladı; dört bir yandan porselen biblo vitrinleri öne atıldı; bu bibloları Venedik'ten getirmişlerdi, o ve Anna Petrovna, otuz yıl önce. Sisli lagün, gondol ve uzaklarda inleyen bir arya anıları istemeden yankılandı senatörün zihninde...

Hemen gözlerini piyanoya çevirdi.

Vernikli sarı kapaktan bakır kabartmanın yaprakları parıldadı; ve yine (yorucu bellek!) Apollon Apollonoviç hatırladı: beyaz bir Petersburg gecesi; oradaki pencerelerde geniş bir nehir akıyordu; ve ay çıkmıştı; ve Chopin'in bir *roulade*'i gürliyordu; hatırlıyor – Chopin (Schumann değil) çalıyordu Anna Petrovna...

Kabartmanın yaprakları parıldıyordu – sedef ve bakır – duvar-dan çıkan kutular, raflarda. Apollon Apollonoviç soluk mavi oturma yerinin üzerinde kıvrımlar dolanan, ampir bir koltuğa oturdu ve eliyle küçük bir Çin tepsisi üzerinde duran açılmamış mektuplar demetine uzandı: çıplak başı zarflara doğru eğildi.